

บทที่ 3
ระเบียบวิธีวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “สุนทรียรูปในสื่อสารการแสดง “จ๊ว” ของคนไทยในปัจจุบัน” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการสังเกตการณ์ (Observation) ประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึก (Depth Interview) และการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. กลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับจ๊วในเชิงวิชาชีพ โดยศึกษาจากบุคลากรด้านต่างๆ ของคณะจ๊วทั้งนักแสดง นักดนตรี เจ้าของคณะ ครูหรือผู้กำกับจ๊ว และแผนกอื่นๆ เช่น จับกัง คนจัดเสื้อผ้า คนจัดเครื่องศรารณ์ ฯลฯ โดยสุ่มตัวอย่างคณะจ๊วจากคณะจ๊วแต่จ๊วในประเทศไทยซึ่งมีอยู่ทั้งสิ้นราว 30 คณะ เลือกคณะจ๊วได้ 6 คณะ ได้แก่

- 1) คณะไช้ยงงเกียะท้วง
- 2) คณะเหล่าปวงนี้เฮง
- 3) คณะเหล่าเง็กเหล่าซุง
- 4) คณะไช้ป้อฮงเตียเกียะท้วง
- 5) คณะให้ตงเตียเกียะท้วง
- 6) คณะเตียเกียะฮี้ไล่เฮง

2. ผู้มีความรู้และประสบการณ์ด้านจ๊ว โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ อาจารย์อำพัน เจริญสุข (จึงหมุยล้งซิงแซ)

3. กลุ่มผู้ชม ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยมีวิธีการเก็บข้อมูล 2 ลักษณะคือ

3.1 การสำรวจเบื้องต้น โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างเพื่อสัมภาษณ์พฤติกรรมการชมงิ้วของผู้ชมทั่วไป จำนวน 50 คน

3.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก โดยใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์การชมงิ้วมาไม่ต่ำกว่า 10 ปี และมีความถี่ในการชมไม่ต่ำกว่าปีละ 10 ครั้ง เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกและเห็นความเปลี่ยนแปลงของการแสดงงิ้วในระดับหนึ่ง เป็นการเก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้ชมจำนวน 10 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ข้อมูลจากการสังเกตการณ์ ได้แก่ การสังเกตการณ์จากการแสดงงิ้วของคณะงิ้วกลุ่มตัวอย่างเป็นข้อมูลหลัก และการแสดงงิ้วของคณะงิ้วนอกเหนือกลุ่มตัวอย่างตามแต่โอกาสอำนวยเป็นข้อมูลรอง และจะใช้การบันทึกวิดีโอประกอบเพื่อการนำมาวิเคราะห์อย่างละเอียดในภายหลัง

2. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

2.1 การสัมภาษณ์เบื้องต้น เพื่อทราบประสบการณ์และพฤติกรรมการชมงิ้ว รวมถึงทัศนคติที่มีต่องิ้ว

2.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก ได้แก่การสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องกับงิ้วในทุกด้าน เนื่องจากข้อมูลเอกสารเกี่ยวกับงิ้ว โดยเฉพาะงิ้วแต่จิวในประเทศไทยมีอยู่จำกัด ผู้วิจัยจึงเลือกใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกประกอบเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการและเพื่อเป็นการตรวจสอบกับข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการณ์

3. ข้อมูลจากเอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4. การทดสอบเครื่องมือ

1. สำหรับข้อมูลจากการสังเกตการณ์ ผู้วิจัยใช้การสังเกตการณ์หลายครั้ง และสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

2. สำหรับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์ซ้ำในประเด็นเดียวกันจากกลุ่มตัวอย่างหลายคนเพื่อเปรียบเทียบข้อมูลเหล่านั้น

3. สำหรับข้อมูลจากเอกสาร ผู้วิจัยใช้การค้นหาข้อมูลจากหลายแหล่ง แล้วนำข้อมูลที่ได้เหล่านั้นมาเปรียบเทียบเพื่อหาความเที่ยงและความตรง

4. จากนั้นผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มาปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความมั่นใจอีกชั้นหนึ่ง

5. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นเอกสารและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องกับจิว รวมถึงข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง จากแหล่งข้อมูลดังนี้

- 1) ห้องสมุดคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 2) สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 3) สำนักหอสมุดกลาง ปรีดี พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- 4) ศูนย์บรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
- 5) หอสมุดกลาง วิทยาเขตวังท่าพระ มหาวิทยาลัยศิลปากร
- 6) หอสมุดแห่งชาติ
- 7) เอกสารจากแหล่งอื่นๆ

2. นำข้อมูลที่ได้มาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์และแบบสังเกตการณ์

3. นำโครงร่างของแบบสัมภาษณ์และแบบสังเกตการณ์มาปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อทำการปรับปรุง

4. นำแบบสัมภาษณ์และแบบสังเกตการณ์ที่ปรับปรุงแล้วไปใช้จริงโดยที่

4.1 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์บุคคล ทำการติดต่อบุคคลกลุ่มตัวอย่างที่เลือกไว้ โดยใช้การบันทึกเทปและการจดบันทึกประกอบ

4.2 ข้อมูลจากการสังเกตการณ์ ใช้วิธีขมจืดของคนะจืดต่างๆ ที่จัดแสดงในกรุงเทพฯ โดยใช้การบันทึกวิดีโอเทปและการจดบันทึกเพื่อประกอบการวิเคราะห์อย่างละเอียดอีกครั้ง

5. ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้รับ

6. ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นเอกสารเริ่มตั้งแต่เดือนมีนาคมถึงเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2543 การสัมภาษณ์และการสังเกตการณ์เริ่มตั้งแต่เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2543 ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2544

7. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาเรื่อง “สุนทรียรูปในสื่อสารการแสดง ‘จืด’ ของคนไทยในปัจจุบัน” ผู้วิจัยได้นำข้อมูลประเภทเอกสารประกอบกับข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์และสังเกตการณ์มาวิเคราะห์โดยวิเคราะห์ในประเด็นดังต่อไปนี้

1. การก้าวเข้าสู่อาชีพการแสดงจืด คุณสมบัติพื้นฐาน และการฝึกฝนเพื่อเป็นนักแสดงจืด
2. สุนทรียรูปของสื่อสารการแสดงจืดของคนไทยซึ่งถ่ายทอดผ่านองค์ประกอบต่างๆ
3. กระบวนการสื่อความหมายของสื่อสารการแสดงจืดในปัจจุบัน และความเปลี่ยนแปลงจากจืดในอดีต

8. การนำเสนอข้อมูล

การนำเสนอข้อมูลจะเริ่มต้นด้วยการกล่าวถึงวิวัฒนาการของสื่อสารการแสดงจืดในประเทศไทยนับแต่ยุคแรกจนถึงยุคปัจจุบัน คุณสมบัติพื้นฐานและการฝึกฝนเพื่อเป็นนักแสดงจืด จากนั้นจึงเป็นการวิเคราะห์ด้วยวิธีการบรรยายถึงกระบวนการสื่อสารและสุนทรียรูปของจืด ความเปลี่ยนแปลงจากอดีต และความเข้าใจของผู้ชม แล้วจึงสรุปอภิปรายผล